ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ ГАЗЕТАСИ

1974 ЙИЛ 1 ЯНВАРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ

QIŞLOQ HAYOTI

1995 йил 21 июль ЖУМА № 29 (5.653) сотувда эркин нархда

ТАЪСИСЧИ — ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ВАЗИРЛИГИ

ҒАЛЛА — 95

ҚАШҚАДАРЁЛИКЛАР ЗАФАРИ

Вилоят деҳқонлари биринчи довондан ўтдилар. Бултур куздан буён қилинган фидокорона меҳнат самараси — омборлар донга тўлмоқда. Қашқадарёликлар давлат буюртмасини бажардилар. Топширилган галла 275 минг тоннадан ошди. Меҳнат зафарига вилоятнинг ўнлаб илгор хўжаликлари салмоқли ҳисса қўшдилар. Купгина жамоаларда гектар ҳосилдорлиги 40 центнердан ошди.

Далаларда ҳали ҳосил мўл. Ўрим-йиғим суръати бир дам сусайтирилгани йўқ. Мавсумга жалб этилган комбайн ва механизмлардан унумли фойдаланилаётир. Ғаллакорларга барча шароит яратилган, илғорлар мукофотланаётир. Улар 420 минг тонналик хирмонни тезроқ тиклаш учун астойдил ҳаракат қилишмоқда.

Чилланинг ҳар бир куни ғанимат. Буни дилдан ҳис этган вилоят деҳқонлари ҳосилдан бўшаган майдонларга такрорий экинлар экишни қизитиб юбордилар. Қатор майдонларда заминга қадалган макка, сабзавот, мош ва бошқа уруғликлар бўй кўрсатди. Ниҳоллар меҳр билан парваришланмоқда.

ИККИ ТУМАН МАРРАДА

СУРХОНДАРЁ. Олтинсой тумани ғаллакорлари зафар қучдилар. Улар давлатга 9 минг 715 тонна сара дон топширишди. Бу ўтган йилдагига нисбатан қарийб 4 минг тонна кўпдир. Ҳар гектар ердан ўртача 22 центнердан ҳосил кўтарилди.

Ҳосили ўриб олинган майдонлар шудгорланиб, такрорий экинлар экиляпти.

***

ЖИЗЗАХ. Ғаллаорол тумани деҳқонлари қабул пунктларига 41 минг 600 тоннадан зиёд дон етказиб бердилар. Режа ошиги билан бажарилди. Тайёрланган доннинг 13 минг тоннадан кўпроғи сара уруғликдир.

Ғаллакорлар ўрим-йиғимни давом эттирмоқдалар.

Пахтазор нафаси

Чилла — ғўза парваришида муҳим давр. Шунга амал қилган Оқолтин туманидаги «Фарғона» деҳқон-фермерлар бирлашмаси аъзолари мўл ҳосил тўплаш учун барча агротехник тадбирларни муддатида, сифатли адо этишаётир. Жумладан «Шуҳрат» фермерлар уюшмаси миришкорлари ҳам бу йил 100 гектар пахтазорнинг ҳар гектаридан 35 центнердан хирмон кўтаришни ният қилишган.

СУРАТЛАРДА: 1. (Чапдан). Тажрибали пахтакор Алишер Қўчқоров, бош ҳосилот Иброҳим Жўраев ва деҳқон-фермерлар уюшмаси раиси Анваржон Эргашев экин ривожини кўздан кечиришмоқда. 2. Ғўзаларга ишлов бериш пайти.

Н. МУХАММАДЖОНОВ олган суратлар.

ҲОСИЛ ҲИМОЯСИ

Бу йилги об-ҳаво қишлоқ меҳнаткашлари, айниқса, пахтакорлар учун қулай келди. Чигит ўз вақтида экилди, ниҳоллар асосан бир текис униб чиқди. Касалликлар ҳам кам бўлди.

Башорат маълумотларида келтирилишича, шу кунларда ҳашаротлар, ўргимчаккана жадал ривожланиб, ғўзаларга зарар етказиши кутилмоқда. Айниқса, ўтган йили улар кўплаб тарқалган Андижон, Наманган, Тошкент, Сирдарё вилоятлари хўжаликларида ўргимчаккана экинга жиддий зиён келтириши мумкин.

Бу ойда об-ҳавонинг иссиқ келиши натижасида ўргимчаккана 3-4 та авлод бериб ривожланади. Шу даврда ўсимлик баргларида бир пайтнинг ўзида тухум, личинка ва етук каналарни учратиш мумкин.

Ўргимчакканaнинг кенг тарқалишига йўл қўймаслик учун аввало ҳар бир хўжаликдаги дала назоратчилари ишини тўғри йўлга қўйиш (ҳар 80-100 гектар ғўза майдонига бир нафардан назоратчи қўйилиши шарт), улар берган маълумотлар асосида кураш чораларини тезлик билан амалга ошириш зарур. Ҳашаротларнинг ривожланиши, тарқалиши тўғрисида хабар берувчи белгилар қўйилиши, назоратчилар яхши тайёргарликдан ўтган, ўз ишини биладиган мутахассислар бўлиши даркор.

Бунда самара берадиган усулларни ишга солиш зарур. Йўллар чангини бостиришга қаратилган чора ва тадбирлар ҳам муҳим аҳамиятга эга. Ўргимчаккана кенг тарқалган далаларда олтингугуртнинг оҳакли қайнатмаси (ООҚ), омайт, неорон каби дориларни ўз вақтида қўллаш тавсия этилади. Кимёвий дориларни тавсия этилган миқдорда ишлатиш, ишчи эритмалари миқдорини тўғри танлаш етарлича иқтисодий самара беради ҳамда атроф муҳитнинг ифлосланишининг олдини олади. Ўргимчакканага қарши курашда ғўзани чанқатиб қўймаслик ҳам муҳимдир.

Шу куннинг юмушлари

Ғўзанинг яна бир ашаддий зараркунандаси кўсак қуртидир. Унинг биринчи авлоди асосан май-июнь ойларида бегона ўтларда, сабзавот ва макка-жўхори экинларида ривожланди. Иккинчи ва учинчи авлоди июль-август ойлари давомида ғўзага зарар етказиши мумкин. Кўсак қуртини ўз вақтида аниқлаш учун ферамон тутқичлардан фойдаланиш ва капалакларнинг учишига қараб самарали кураш чораларини олиб бориш керак.

Зараркунанда капалаги тухум қўябошлаган даврда унга қарши трихограмма яйдоқчисини 3 маротаба тарқатиш зарур.

Трихограммадан юқори самара олиш биолаборатория ва биофабрикаларда тавсия этилган урчитиш технологиясига риоя қилишга кўп жиҳатдан боғлиқ. Кичик ва ўрта ёшдаги қуртларга қарши бракон қўллаш тавсия этилади. Кўсак қурти ва ўргимчаккана тарқалган майдонларда курашиш золон кимёвий дорисидан фойдаланган маъқул.

Ғўза касалликларидан — гоммоз тарқаган пайкалларда ўз вақтида культивация ўтказиш, эгат олиб ўсимлик бағрига тупроқ бостириш керак. Ғўзани ўз вақтида озиқлантириш ҳам муҳимдир.

Экинни қўллатмасдан суғориш гоммоз ва вилт билан касалланишини кескин камайтиради.

Ғалладан ва бошқа экинлардан бўшаган ерларда қайта экилган экинларни ҳам назоартдан қолдирмаслик даркор. Чунки бу ерларда кўк қурт ва сўрувчи зараркунандалар кўпайиб, тўпланиши мумкин. Бу эса келаси йили зараркунандалар сони кескин ошиб кетишига сабаб бўлади. Июл-август ойларида бутун эътиборни ҳосил ҳимоясига қаратиш ва бунинг учун барча имкониятларни ишга солиш лозим.

Юқорида айтилган чора-тадбирлар ўз вақтида сифатли ўтказилса, бу йилги ҳосилни нобудсиз сақлаб қолиш имконини беради.

Э.ҲАСАНОВ,
«Ўзагрокимёсервис» давлат ҳиссадорлик уюшмаси раиси.

И.ЎРУНОВ,
Ўзбекистон ўсимликларни ҳимоя қилиш институти раҳбари, ЎзҚФА мухбир аъзоси,

СУВЧИ ВА МЕХАНИЗАТОР ҲАМКОР

ЖИЗЗАХ вилоятининг қуриқ Пахтакор туманидаги «Навбаҳор» ижара ширкат хўжалиги деҳқонлари эрта баҳорда 1510 гектар ерга сифатли чигит экиб, барча майдонлардаги уруғни бир текис ундириб олишга эришдилар. Улар 5800 тонна пахта хирмони тиклашни ният қилишган.

Хўжаликда пахтачилик соҳасида 12 та ширкат ва 54 та ижарачи звенолар тузилган. Иш пудрат шартномаси асосида ташкил этилган. Айни пайтда чопиқ агрегатларини бошқараётган 43 нафар тажрибали механизатор, 250 нафар сувчи ғўза парваришини намунали олиб боришаяпти.

— Ғўза қатор ораларига шу кунгача тўрт марта ишлов бердик, бир марта қондириб суғордик. Сув танқиллиги сезилиб турган ҳозирги пайтда саратон кунларида экинларнинг оби ҳаётга қондирилишига алоҳида эътибор бераяпмиз, — дейди хўжалик бош ҳосилоти, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалиги ходими Мақсуд Усмонов. — Бизга ажратилаётган сувдан тежаб-терғаб фойдаланаяпмиз. Ғўзаларни 2 марта маъдан ўғити билан озиқлантирдик.

Дарвоқе, хўжаликда ғўза парвариши ўз вақтида, кўнгилдагидек олиб боріляпти. Тадбиркор деҳқонлар Ботир Сафаров, Ҳайитбой Холмўминов ва Аббос Салаевлар етакчилик қилаётган ширкатлар жамоалари, серғайрат тракторчилар Тошпўлат Расулов, Хайрулла Исроилов, Абдулла Норқулов, шунингдек, Абдумалик Сафаров, Урол Сафаров, Неъмат Остонақулов ва Намоз Толипов сингари уста сувчилар меҳнати таҳсинга лойиқ.

Навбаҳорлик заршунослар бу йил ҳосилдорликни утган йилдагига нисбатан 4,5 центнер юқори кутаришга аҳд қилганлар.

Анвар ИМОМОВ,
меҳнат фахрийси.

МАРКАЗИЙ ОСИЁ БОШ МУҲАРРИРЛАРИ АССОЦИАЦИЯСИНИ ТУЗИШ ҲАҚИДА

БАЁНОТ

Марказий Осиё республикалари газеталарининг бош муҳаррирлари — 14-16 июль кунлари Бишкек ва Чўлпон ота шаҳарларида (Қирғизистон) бўлиб ўтган халқаро семинар иштирокчилари

— ушбу минтақа халқларининг ўзаро ишончи ва бир-бирини англашини кучайтиришга кўмаклашиш;

— ахборот алмашув соҳасида ҳамкорликни оширишнинг аҳамиятини тушуниб етиб;

— барча шаклдаги ахборотларнинг эркин ҳамда кенг тарзда тарқалмоғи учун кучларни бирлаштиришнинг зарурлигини ҳисобга олиб;

— умумий ахборот ҳудудини ривожлантириш ҳамда кенгайтириш мақсадларидан келиб чиққан ҳолда, Марказий Осиё бош муҳаррирлари Ассоциациясини тузишга қарор қилишди.

Ушбу Ассоциация мақсадлари:

— оммавий ахборот воситаларининг турли шаклларидаги ҳамкорлигига кўмаклашиш, маълумотларнинг кенг ва эркин тарзда тарқалиши, уларнинг ўзаро алмашинувини таъминлаш, шунингдек, умумий ахборот тизимларини ташкил этиш;

— информацион ҳамкорлик қилиш соҳасида янги йўналишларни ўрганиш ва топиш мақсадида оммавий ахборот воситалари делегацияларининг ўзаро алмашинувини таъминлаш;

— оммавий ахборот воситалари вакилларининг профессионал фаолият кўрсатиши учун зарур шарт-шароитлар яратиш;

— ахборотларнинг расмий, жамоат ва бошқа манбааларига рухсат этилишини таъминлаш, шунингдек, қонун йўли билан олинган бундай маълумотларни ҳар бир мамлакат ОАВ вакиллари тарқатишини таъминлаш;

— ташкилотлар ўртасидаги келишувлар доирасида ахборот узатиш билан боғлиқ техник ускуналар бўйича мутахассислар, журналистларнинг ўзаро тажриба алмашиш учун таклиф этилишларини қўллаб-қувватлаш;

— ҳозирги замон долзарб масалаларини ҳал қилишда минтақанинг журналистлари ҳамкорлиги ва уюшишининг муҳим шарти сифатида барча турдаги ахборотлар билан ўзаро алмашишув.

Марказий Осиё республикалари газеталарининг Бош муҳаррирлари Ассоциацияси аъзолари бу янги ташкил этилган ташкилотнинг дастурий ҳужжатларини ишлаб чиқадилар. Ассоциация мақсад-режалар, олдинда турган вазифалар, ҳамкорлик шакллари ҳамда бошқа масалалар аниқлаб берилган ушбу ҳужжатлар асосида фаолият кўрсатади.

Ассоциация Марказий Осиё минтақасининг бошқа бош муҳаррирлари учун ҳам очиқ.

БАЁНОТ 1995 ЙИЛ 16 ИЮЛДА БИШКЕКДА ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ.

БИШКЕК АНЖУМАНИДА ИШТИРОК ЭТГАН ҚОЗОҒИСТОН, ЎЗБЕКИСТОН, ҚИРҒИЗИСТОН БОШ МУҲАРРИРЛАРИНИНГ МАРКАЗИЙ ОСИЁ МИНТАҚАСИДАГИ БАРЧА ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ВАКИЛЛАРИГА

МУРОЖААТИ

Қадрли ҳамкасблар!

Мамлакатларимизда рўй бераётган оламшумул ўзгаришларнинг муваффақиятли амалга ошуви кўп жиҳатдан бизга ҳам боғлиқ.

Умумий ахборот ҳудудини ташкил этиш мамлакатларимизнинг иқтисодий, маданий ва маънавий соҳадаги ҳамкорлиги ҳамда халқларимиз тараққиётини таъминлайдиган ҳал қилувчи омиллардан бири саналади. Мамлакатларимизнинг мустақилликка эришиши туфайли ўзаро ахборотларни изчил тартибда алмашиб туришнинг кўп қиррали ва аниқ механизмини такомиллаштиришга катта эҳтиёж туғилди.

Халқларимиз ЮНЕСКО қарорига кўра Манаснинг 1000 йиллиги, Абайнинг 150 йиллиги, шунингдек Амир Темурнинг келгуси йили бўладиган юбилейини биргаликда нишонлайдилар. Бу ҳол бизнинг бирлигимиз ҳамда кўнгилларимиз кўнгилларимизга яқинлигининг яна бир ёрқин далилидир. Жамиятда рўй бераётган жараёнлар моҳиятини фақат матбуотгина очиб беролади. Матбуот жамият ва ҳукуматни бир-бирига боғловчи муҳим ҳалқадир. Оммавий ахборот воситаси ходимининг масъулияти, объективлиги, принципиаллиги, ҳалоллиги жамиятнинг бугуни ва келажагига сезиларли даражада таъсир кўрсатади.

Мамлакатларимиздаги барча оммавий ахборот воситаларининг ўзаро ҳамкорлигига кўмаклашиш, миллатлараро тинчлик, минтақадаги барқарорлик устивор бўлмоғини таъминлаш мақсадларида биз — уч қўшни давлат нашрларининг бош муҳаррирлари сиз азиз ҳамкасбларга мурожаат қиламиз:

— Ижодий имкониятларимиз, касб маҳоратимизни давлатларимизда рўй бераётган иқтисодий ва ижтимоий жараёнларни амалга ошириш йўлида халқларимизни бирлаштиришга сарфлаш;

— турли хил миллий ва бошқа худбинлик иллатларига, маҳаллийчилик, сиёсий экстремизмга қарши кураш, яхши қўшничилик ва халқларимизнинг анъанавий борди-келдичилик имкониятини кенгайтириш, тараққий топтириш;

— мамлакатларимиз аҳолисига кўп қиррали, объектив ахборотлар етказишлари учун кенг ва эркин имкониятлар яратиш, узоқ муддатли негиз ҳамда ташкил этилажак ахборот тизимлари асосида ўзаро ахборот алмашишни йўлга қўйиш;

— барча прогрессив жараёнларни қўллаб-қувватлаш, демократик ислоҳотлар, минтақада барқарорликни сақлаш, халқларимиз ўртасидаги қардошлик алоқаларни мустаҳкамлаш учун курашиш.

Биз барча ҳамкасбларимизни ҳақиқий демократик жамиятнинг бош омили — сўз ва матбуот эркинлиги принципларини ҳаётга тадбиқ этиш, касб бирдамлиги муштараклигини таъминлаш йўлида ўзаро масъулиятимизни янада теранроқ англашга ундаймиз.

ҚИРҒИЗИСТОН

РАМАТОВ Курманбек, «Қыргыз Туусу» газетаси Бош муҳаррири.
МАЛЕВАНИЙ Александр, «Слово Кыргызстана» газетаси Бош муҳаррири.
АЙДАРКУЛОВ Мелис, «Эркин Тоо» газетаси Бош муҳаррири.
ҚАПАРОВ Нурали, «Кыргыз маданияти» ҳафтаномасининг Бош муҳаррири.
МУСТАФОЕВ Ҳасан, «Вечерний Бишкек» газетаси Бош муҳаррири.
СЕКСЕНБАЕВ Бакай, «Чуй баяны» газетаси Бош муҳаррири.
БЛИНДИНА Антонина, «Чуйские известия» газетаси Бош муҳаррири.
ҚОНОҚБАЕВ Талант, «Кутбилим» ҳафтаномаси Бош муҳаррири.
РАЕВ Султон, «Кыргыз Руху» ҳафтаномаси Бош муҳаррири.
АБИКЕЕВ Чолпонбек, «Аалам» газетаси Бош муҳаррири.
СУЛТАНБАЕВ Абдыкадыр, Қирғизистон Республикаси Журналистлар уюшмаси раиси.

ҚОЗОҒИСТОН

ОРАЗАЛИН Нурлан, «Эгемен Казахстан» газетаси Бош муҳаррири.
ДИЛЬДЯЕВ Григорий, «Казахстанская правда» газетаси Бош муҳаррири.
ЖАКСЫБАЕВ Ахат, «Қозоқ адабиёти» газетаси Бош муҳаррири.
СМАИЛОВ Камал, Қозоғистон Журналистлар уюшмаси раиси.
КУКУШКИН Андрей, «Панорама» газетаси Бош муҳаррири ўринбосари.
ГУРСКИЙ Анатолий, «Вести Казахстана» газетаси Бош муҳаррири.
РИСБЕКОВ Мадрид, Қозоғистон Журналистлар уюшмаси раисининг биринчи ўринбосари.
ШАЙМЕТДЕНОВ Ербол, Қозоғистон Республикаси Олий Кенгашининг матбуот котиби.

ЎЗБЕКИСТОН

ЖЎРАБОЕВ Анвар, «Халқ сўзи» ва «Народное слово» газеталари Бош муҳаррири.
Азим СУЮН, «Ўзбекистон овози» газетаси Бош муҳаррири.
САФАРОВ Рубен, «Правда Востока» газетаси Бош муҳаррири.
СЕЙДАНОВ Қалдибек, «Нурли жол» газетаси Бош муҳаррири.
ЭРНАЗАРОВ Эркин, «Тошкент оқшоми», «Вечерний Ташкент» газеталари Бош муҳаррири.
МЕЛИБОЕВ Аҳмаджон, «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетаси Бош муҳаррири.
ЁҚУБОВ Неъмат, «Қишлоқ ҳақиқати» газетаси Бош муҳаррири.
КАБИРОВ Лутфулла, Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси раиси.
НИЁЗОВ Шавкат, «Овози тожик» газетаси Бош муҳаррири.

ДЕҲҚОН ХИЗМАТИДА

Мамлакатимизда иқтисодий ислоҳотлар босқичма-босқич амалга оширилаётгани хайрли натижалар бермоқда. Жумладан ер, маиший хизмат корхоналари, савдо дўконлари ҳақиқий эгалари қўлига ўтиб аҳолига хизмат кўрсатиш маданияти юксалмоқда.

Яқинда Ўрта Чирчиқ туманидаги Кучлик қишлоғида хусусий чойхона фойдаланишга топширилди. У ерда қишлоқ меҳнаткашлари ҳордиқ чиқаришлари билан бирга кундалик юмушларини ҳам битирадилар. Сартарошхона, этикдўзлик цехи, турли маҳсулотлар билан савдо қилувчи дўконлар, қассабхона улар хизматида.

— Аҳолига хизмат кўрсатиш турларини янада кенгайтирамиз, — дейди чойхона раҳбари, ишбилармон Ҳусниддин Сайфуддинов. — Яқин орада новвойхона ва бир неча устахона очиш ниятидамиз. Мақсад — деҳқон қимматли вақтини совуриб узоққа бормасин, сарсон бўлмасин. Айни пайтда ойига 6-7 минг нафар кишига хизмат кўрсатаяпмиз. Бизни хурсанд этаётган биринчи сабаб — деҳқонлар, станция ишчи-хизматчилари ҳамда йўловчилар кўрсатаётган хизматимиздан мамнун.

Ҳ. АВВАЛОВ.

БОҒЛАР БОЛГА ТЎЛДИ

Бу йил ҳар соҳада баракали келаяпти. Болга тўлган боғларимизни айланиб завқланасиз. Нақшин олмалар, ўригу шафтолилар, олхўрилар чунонам бўлганки, йиғиштириб улгуролмайсан киши. Саховатли боғларимиз муқаддас булоқлар атрофида жойлашганлиги учун ҳам неъматларимизнинг сифати, таъми ўзгача. Одамларимиз камтар, камсуқум, элим, юртим деб жўшиб ишлаётган чинакам фидойилардир.

Хўжаликнинг 1750 гектар ери бор. Шундан 700 гектари боғ. 330 гектарида ғалла етиштирдик. Омилкорлик ва сафарбарлик туфайли ўрим-йиғим кўнгилдагидек ўтказилди. Гектар ҳосилдорлиги 40 центнерни ташкил этди. 1300 тонна ғалла етиштиришга эришдик. Шундан 380 тоннаси давлатга сотилди. 800 тоннасини уруғликка қолдирдик. Бағоят сифатли бўлганлиги учун унга харидор ортиб боряпти. Келажакда туманимиз хўжаликларидан ташқари қўшниларимизни ҳам олий нав уруғлик билан таъминлашни ният қиляпмиз. Бу катта даромад манбаи.

Мавжуд майдонларимизнинг 60 фоизи шартли суғориладиган ерлардир. Шу боис деҳқонларимиз мавжуд имкониятлардан иложи борича унумли фойдаланишга ҳаракат қилишади. Иқтисодий ислоҳот туфайли ер ўз эгасини топди. Энди одамлар муқаддас заминга меҳрларини бериб йилига 2-3 ҳосил олиш пайида бўлишяпти. Ғалладан бўшаган майдонлар пешма-пеш шудгорланиб, озуқа экинлари, кечки сабзавот экилди. Шу ўринда ҳар қандай шароитда ҳам ишнинг қаловини топиб, юқори кўрсаткичларга эришаётган дарғалар ҳақида алоҳида тўхталмоқчиман. Пудратчи Сайдулло Абдуллаев асл деҳқон фарзанди. Илғорлар тажрибаси, фан ютуқларини амалиётга дадил жорий этади. Вақти келса таваккал қилишдан чўчимайди. Сўз бердими албатта ваъдасининг устидан чиқади. Яна бир муҳим фазилати — ўзини ажратиб кўрсатмайди. Бу йил у ўзига хос рекорд кўрсаткичга эришди. Ҳар гектар ердан 58 центнердан буғдой ҳосили олди.

Ҳошимжон Қосимов эса ишлаб чиқаришда бой тажриба тўплаган, бир сўмни қаердан олиб қаерга сарфлашни яхши биладиган соҳибкор. Об-ҳаво қийин келган йилларда ҳам босиқлик билан иш юритади. Жорий йилда унинг омилкорлиги, бой тажрибаси қўл келди. Сув муаммоси, ўғит танқислигини омилкорлик билан енгди. Мавжуд майдонларда ғалладан баракали ҳосил яратди. Гектар ҳосилдорлигини ўтган йилга нисбатан 6 центнерга оширди.

Валижон Таваккалов ҳам хўжалигимизда катта обрў-эътиборга эга. У қирқ йилдан буён ноз-неъмат етиштириб келяпти. Шогирдлари билан ажойиб боғ бунёд этди. 100 гектар ерда ғалла етиштирди. Шунингдек, ўзига ўхшаган эътиқодли, меҳнатсевар ёшлардан муносиб шогирдлар тайёрламоқда. Бундай тадбиркор инсонлар шарофати билан иқтисодий ислоҳотлар изчил амалга оширилмоқда. Саъй-ҳаракат дастлабки кутилган натижаларни бермоқда. Ғаллачилик, боғдорчилик ва бошқа соҳалардан яхши даромад оляпмиз. Хонадонларимизнинг деярли ҳаммаси газлаштирилган. Аҳоли водопровод сувидан баҳраманд. Мафтункор дам олиш масканлари бошқа туманларнинг меҳнаткашларини ҳам бағрига чорламоқда.

Ҳозирги кунда раҳбардан талаб ниҳоятда катта. У омилкор, узоқни кўра биладиган, хўжаликни иқтисодий жиҳатдан юксалтира оладиган инсон бўлиши керак. Акс ҳолда муаммоларни бартараф эта олмайди. Шу боис биз саноатни ривожлантиришга ҳам эътиборни кучайтирдик. Мевани қайта ишлаш цехи, дурадгорлик цехлари яхши ишламоқда. Йилига 25 миллион ғишт ишлаб чиқарадиган заводимиз бунёдкорлик ишларини жонлантиришга хизмат қилмоқда. Шу ўринда ҳаётий бир мисол келтирмоқчиман. Очиғини айтганда, бир вақтлар боғларда етилган меваларни тўласинча йиғиштириб ололмасдик. Муайян миқдордаги ҳосил сақлаш жараёнида нобуд бўларди. Боғлар хусусийлаштирилганидан сўнг манзара тамоман ўзгарди. Энди ҳар бир мевали дарахт эътиборда. Миришкорлар неъматларни сифатига путур етказмаган ҳолда териб халқимизга тортиқ этмоқдалар. Улар ҳозиргидек тўкинчилик вақтида сифатсиз молдан фақат зарар кўрилишини яхши билишади. Шу боис кўпчилик қайта ишлаш цехлари очяпти.

Иқтисодий ислоҳот чинданам ерга бўлган муносабатни тубдан ўзгартирди. Ноз-неъмат бунёдкорларида эгалик ҳисси ой сайин кучайиб боряпти. Улар яхши ишлаш билан бирга ташаббуслар билан майдонга чиқишмоқда. Наманганликлар бир нарсани зўр миннатдорчилик билан тилга олишади: вилоят ҳокими Бургутали Рапиғалиев шу лавозимда иш бошлаган дастлабки кунларданоқ гўзал масканларимизда бодомзорлар, нокзорлар, жийдазорлар, ўриккзорлар, анжирзорлар, пистазорлар, қулупнайзорлар барпо этишга катта эътибор бериб келмоқда. Бу йўналишдаги саъй-ҳаракатларни қизғин қўллаб-қувватланмоқда. Бургутали аканинг жонбозлиги туфайли эзгу-ниятлар рўёбга чиқмоқда.

Муҳаммаддин Парпиев ўз ташаббуси билан ташландиқ жойда бодомзор барпо этишга жазм қилди. Ўзи каби асл фидойиларни ёнига олиб ойлар мобайнида қаттиқ ишлади. Хўжалик унга амалий ёрдам, мадад кўрсатди. Меҳр билан ўтказилган минг туп бодом кўчатлари яхши ривожланяпти. Шу тариқа нокзор, бодомзорларимизни кенгайтириб борамиз.

Хўжалигимиз деҳқонлари бу йил 521 тонна мева, 1700 тонна сабзавот, 1200 тонна картошка етказиб берадилар. Мақсадга эришишда фермерлар ҳиссаси салмоқли бўляпти. Чорва йўналишида фаолият юритаётган тадбиркор Олимжон Ҳожиматов ҳар ким мавжуд имкониятлардан унумли фойдаланса, ишга сидқидил муносабатда бўлса, юқори кўрсаткичларга эришиш мумкинлигини амалда исботламоқда. Фермер ихтиёрида 30 та қорамол бор. Кўпи зотли сигирлар. У оила аъзолари билан бу йил 55 тонна сут сотишга аҳд қилган.

Шукрки, ҳаётда суянган тоғларим кўп. Улардан бири падари бузрукворимиз Абдиғаффор Ғофуроедир. У ҳамиша одамлар орасида бўлиш, эл дарди билан яшаш, муаммоларни ҳал этишда мададкор. Бир воқеа кўпчилик ёдидан сира чиқмайди. Бошқарув раиси этиб сайланганимга бир йил бўлгач, ҳисобот йиғилиши ўтказилди. Сўзга чиққанлар хўжаликда иш олдинга босганлигини, инсон омилига эътибор кучайганлигини, етакчи соҳалардан яхши даромад олинганлигини эътироф этишди. Кутилмаганда отам сўз олдилар.

— Ёш раисни қўллаб-қувватлаётганлигингиз яхши, ҳеч ким раҳбар бўлиб туғилмайди, — дея таъкидлади у. — Бироқ ҳозирданоқ уни авайлаб, бор гапни очиқ-ойдин ўртага ташламасак қаттиқ янглишамиз. Узингиз айтинг, наҳотки бутун бошли хўжаликда биронта камчилик бўлмаса. Ахир 4-бригада экинзорларида мол оралаб ниҳоллар пайҳон бўлганлигини, янгисини яратамиз деб туппа-тузук ўрикзор теп-текис қилинганини нега айтмайсиз? Раис ҳар бир ишни режа билан, бамаслаҳат амалга ошириши керак. Шундагина камчиликка йўл қўйимайди...

Отам ҳақ гапни айтган эдилар. Танқиддан хулоса чиқариб мутахассислар, тажрибакорлар билан бамаслаҳат иш юритдик. Янги ўрикзорлар барпо этдик. Мана ҳозир саховатли боғларимизга кириб қувончдан энтикасан киши. Ҳосилини кўтаролмай шохлари ергача осилган мевали дарахтлар, ўз соҳибига саховат ила бутун бойлигини тортиқ этаётгандик.

Хўжалигимиз миришкорлари Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида» китобини зўр қизиқиш, манфаатдорлик ила ўқиб-ўрганмоқдалар. Равшанки, мамлакатимизда кейинги йилларда рўй бераётган чуқур иқтисодий ва ижтимоий-сиёсий ўзгаришларнинг назарий асослари ҳамда амалий дастури муаллифнинг қалбимиз тўридан жой олган, кундалик ҳаётимизда дастуриламал бўлиб хизмат қилаётган рисолаларида баён қилинган. Уларда ёш давлат олдида турган ғоят муҳим вазифалар очиқ-ойдин белгилаб берилган. И. А. Каримовнинг янги китобида эса мустақиллик эълон қилинганидан кейин ўтган давр мобайнида амалга оширилган ишларга якун ясалган. Иқтисодий ислоҳотлар, кишилар онгида рўй бераётган ўзгаришлар чуқур таҳлил этилган. Ҳар бир киши «У ким бўлишидан қатъий назар, мазкур китобдан ўзини ўйлантираётган муаммоларга жавоб топиши мумкин. Асарда таъкидланганидек, одамларга ер берилиши ислоҳ қилишнинг дастлабки энг қийин йилларида ниҳоятда кескин муаммоларни ҳал қилишда жуда муҳим роль ўйнади. Бу билан ҳар бир индивиднинг давлатга қарамлиги тугатилди. Ер олган одам даромад ола бошлади, ўзини хўжайин деб эркин ва мустақил ҳис қилди. Шахсий томорқа учун мамлакат бўйича ажратилган майдон 700 минг гектарга етганлиги катта ғамхўрликнинг ёрқин кўринишидир. Эндиликда 9 миллиондан ортиқ одам шу ер ҳосилидан фойдаланмоқда. Хўжалигимиз ҳар томонлама кенг ривожланаётганлигининг асосий омили ҳам шундандир.

Хўжалик раҳбарияти тадбиркорликка кенг йўл очаяпти. Чустликлар ҳунарманд кишилар эканлиги барчага маълум. Хусусан, бутун оиламиз ажойиб Чуст дўппиларининг энг нодир намуналарини яратиш ва кўпайтириш ишига ҳисса қўшмоқда. Бутун қишлоқ аёллари халқ санъатини ривожлантиришга ҳаракат қилишяпти. Умрдошим Ойшаби Ғафурова шогирдларини ёнига олиб Чуст дўпписининг ажойиб намунасини яратдилар. Меҳр билан тикилган дўппига: «Азиз бошингиз омон бўлсин» калимасини ипакда битиб, наманганликлар меҳр-муҳаббатининг ифодаси сифатида юртбошимизга йўллашганди. У эгасига бориб етганлиги барча-барчани бағоят хушнуд этди...

Инсон ҳаётда жуда кўп орзу-ҳаваслар билан яшайди. Уларни рўёбга чиқариш учун аввало кишида меҳнатсеварлик, очиқ кўнгиллилик, иштиёқ, эътиқод бўлиши керак. Шундагина мақсадига етади, эл-юрт ўртасида юзи ёруғ бўлади.

Абдусаттор ҒАФУРОВ,
Чуст туманидаги «Сабзазор» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси.

Агросаноат мажмуининг долзарб соҳалари

ИККИНЧИ НОНИМИЗ

Кейинги бир неча ўн йиллар мобайнида картошка ғалладан кейинги иккинчи нонимизга айланиб қолди, десак асло муболаға қилмаган бўламиз. Айни мана шу сабабга кўра унга эҳтиёж сусаймаяпти. Имкониятларимиз эса талабни қондирадиган даражага етгани йўқ. Натижада картошка неъматлар ичида энг бозори чаққон, нархи юқори маҳсулот бўлиб, уни етиштирган деҳқон ва хўжалик мўмай даромад қилиши турган гап. Шу боис картошкачиликка алоҳида эътибор жоиз.

Илгари ўлкамизга картошка асосан четдан келтирилар эди. Иқтисодий алоқаларнинг издан чиқиши ўзимизда картошкачиликни ривожлантиришни йўлга қўйиш тадбирларини кўришга мажбур этди. Бу неъматнинг аҳоли дастурхонида тутган муҳим ўрни ҳисобга олиниб, ҳукуматимиз уни етиштиришни кескин оширишни долзарб масала қилиб қўйди.

Чунончи 1992 йили мамлакатимиз ҳудудида 351 минг тонна картошка етиштирилган бўлса. 1993 йил бу кўрсаткич 472 минг тоннани ташкил этди. 1994 йили эса ялпи ҳосил 561 минг тоннадан иборат бўлди. Муҳими шундаки, юртбошимиз ташаббуси билан шунчаки миқдорни кўпайтириш эмас, балки картошка етиштиришда энг илғор хорижий тажрибаларга таяниб иш кўриш асосий вазифалардан қилиб белгиланди. Шунга мувофиқ Голландиянинг «Айси» фирмаси билан ҳамкорлик тўғрисида битим имзоланди.

Шартнома бўйича 1993 йили ушбу фирма Голландия шароитида синовдан ўтган беш хил картошка навини бизда экиб кўпайтириш учун етказиб бериши керак эди. Келишилган миқдордаги (45 минг тонна) картошка ўша йилнинг 15 июнига қадар республикамиз ҳудудига келтирилиши кўзда тутилган эди. Турли сабабларга кўра белгиланган миқдордаги картошка олиб келинмади. Август ойи бошидагина бу иш ниҳоясига етказилди.

Голландиядан келтирилган картошканинг 40 фоизи муддатида экилмагани ва ишлов берилмагани учун кутилган ҳосилга эга бўлинмади. Бундан ташқари «Айси» фирмаси ўзи картошка етиштириш билан шуғулланмаслиги, шунчаки воситачи бўлгани учун шартномадаги 5 нав ўрнига 42 навда картошка юборилганлиги маълум бўлди. Равшанки, ҳар қайси навни парвариш қилишда муайян ўзига хосликлар мавжуд бўлиб, уларга қатъий риоя этилмаса, ҳосилдорлик пасайиб кетади. Масалан, тупроқнинг намлиги айрим картошка навлари учун 70 фоиздан кам бўлмаслиги керак.

Йўл қўйилган нуқсон ва камчиликларга қарамай, голланд картошкасидан дастлабки йили гектаридан ўртача 12—15 тоннадан ҳосил олинди. Ўзимизда русум бўлган навлар борасида эса бу кўрсаткич 8—9 тоннани ташкил этди. Бошқача айтганда, голландиялик шериклар билан ҳамкорлик маълум иқтисодий самара келтирди.

Бу муҳим тармоқда ишларни жадаллаштириш, замонавий тарзда хўжалик юритишга имкониятларни кенг очиб бериш учун ҳозир ихтисослашган «Картошка» республика фирмасини тузиш масаласи кўриб чиқилмоқда. Бу тадбир амалга оширилса, ушбу фирма мамлакатимизда уруғликка ва истеъмол учун картошка етиштиришда муҳим ишни ташкил этиш ҳамда мувофиқлаштиришни ўз зиммасига олади.

Маълумки, мамлакатимизда етиштирилаётган жами картошка ҳосилининг тахминан 40 фоизи «Ўзмевасабзавотузумсаноат» республика уюшмаси таркибига кирувчи хўжаликлар ҳиссасига тўғри келади. Уларнинг ҳиссасини янада орттириш, ҳосилдорликни ошириш, хўжалик юритишнинг замонавий усулларини амалиётга тезроқ жорий қилиш мақсадида картошкачиликка ихтисослашган агрофирмалар тузилди. «Боғизағон» (Самарқанд вилояти), «Сўх» (Фарғона вилояти) ва бошқа янги ташкил этилган агрофирмалар ана шулар жумласидандир.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, у ёки бу хўжаликни агрофирмага айлантирган билан иш ўз-ўзидан юришиб кетавермайди. Кўзланган натижага эришиш учун хўжаликлар раҳбарлари, мутахассислар, соҳибкорлар ўзгача қунт-ҳафсала, чинакам омилкорлик кўрсатиб меҳнат қилишлари жоиз. Ташаббускорлик билан хўжалик юритишнинг илғор усуллари моҳирона қўлланилган хўжаликларда ўтган йили ҳам картошкадан дурустгина ҳосил олинди. Чунончи Чортоқ районидаги «Пешқўрғон», Жомбой районидаги «Зарафшон», Тошкент районидаги «Ўзбекистон» хўжаликларида ҳосилдорлик гектарига 200, ҳаттоки 270 центнерни ташкил этган бўлса, Гулистон районидаги «Баҳор» хўжалигида 30 гектар майдоннинг ҳар гектаридан атиги 18 центнер ҳосил олинган. Боғдод районининг «Дўстлик» хўжалиги ҳам 13 гектар ернинг ҳар гектаридан 50 центнер картошка ҳосили билан кифояланган. Бу нима: нўноқликми ёки лоқайдликми?

Олтинга тенг заминимиздан бундай хўжасизлик билан фойдаланишга асло тоқат қилиб бўлмайди. Чунки қарамоғидаги ердан унумли фойдаланмаслик, ҳосилдорликни пасайтириб юбориш, эл-юрт ризқини қийиш, сунъий равишда тақчилликни юзага келтириш демакдир. Зеро, қолоқ хўжаликлар ҳам ҳеч бўлмаса ўртача ҳосилдорлик даражасига кўтарилишганида картошка янада сероб, бинобарин, анча арзон бўларди.

Юртбошимиз «Ўзбекистон-келажаги буюк давлат» деган улуғ сўзларни доимо комил ишонч билан таъкидлайди. Бу буюклик осмондан тушмайди. Уни биз ҳар кунги пешона тери, она заминга беқиёс меҳр-муҳаббат, эл-юрт фаровонлиги учун фидокорона меҳнат орқалигина яратишимиз мумкин. Қайси иш билан шуғулланмайлик, бу омилни эсдан чиқармасак, ойдин истиқболга шунча тез етишамиз.

Н. ХЎЖАЕВ,
«Ўзмевасабзавотузумсаноат» республика уюшмаси қишлоқ хўжалиги бўлими бошлиғи.

ХОРАЗМ АНЖИРИ

Хоразм воҳаси қадимдан мевазор боғлар ва токзорлар маскани бўлган. Абулғозий Баҳодирхон, Муҳаммад Раҳимжон Феруз, туркман халқининг буюк шоири Маҳтумқули ва Ислом Хўжа номлари билан аталган боғларда, жаҳонга довруғ солган узумзорларда ҳусайни, маска, келинбармоқ каби ширин-шакар узумлар билан бирга, болдек нашвати, анор, беҳи, ўрик, шафтоли, олмалар етиштирилган.

Хива шаҳрининг қибла томонида XIX-XX асрларда бунёд этилган боғларда шифобахш мевалар — бодом, ёнғоқ, писта, олхўри, кўксултон, чия ҳамда нок парваришланган.

Саидабдулхоннинг Сайёдҳовли оромгоҳларидаги боғ эса ҳозиргача сақланиб, давлат муҳофазасига олинган. Хиванинг 2500 йиллик тўйи муносабати билан Хоразмнинг бу жаннатмакон боғи янада кенгайтирилиб, обод этилди. Хуштаъм мева кўчатлари ўтқазилди.

Республикамизда иқтисодий ислоҳотлар ўтказиш, ерларни хусусийлаштириш муносабати билан Хоразмда янги боғ ва токзорлар барпо қилишдек хайрли-савоб ишларга эътибор кучайтирилди. Воҳанинг таниқли олим, шоир, санъаткор ва давлат арбоблари номида кўплаб узумзор ва олмазорлар бунёд этилди. Хивадаги Шерниёзбек Огаҳий номли, Мадирим Шерозий номли, Урганчдаги Жалолиддин Мангбуберди номли, Боғотдаги Алишер Навоий ва Шовот туманидаги Маҳтумқули номли боғлар шулар жумласидандир.

Вилоят бўйича 6428 гектар мевазор, 7939 гектар токзор мавжуд. Хоразмлик соҳибкору боғбонлар шу йилнинг эрта баҳоридан бошлаб янги 91 гектар мевали боғ, 34 гектар узумзор яратдилар. Токзорларга юқори навли, серҳосил 665 минг туп улғори ва қаламча ўтқазилди. Шунингдек, 784 минг туп ўрик, олма, шафтоли, гилос, бодом ва ёнғоқ кўчатлари экилиб, улар парвариши агротехника қоидалари асосида олиб бориляпти.

Бултур вилоят хўжаликларида етиштирилган узум 3 минг 707 тоннани ташкил этди. Оромгоҳ ва шифохоналарга 39 тонна узум армуғон қилинди. Шуни алоҳида таъкидлаш жоиз, ўтган йили вилоят боғбонлари шартнома бўйича, тез айнимайдиган, узоқ сақланадиган Хива тоибиси навли 54 тонна узумга Россия Федерациясининг Барнаул ва Чита вилоятлари ўрмончилари билан мол айирбош қилишди. Бу йил эса читаликларга 100 тонна узум етказиб беришади.

Боғот туманидаги Алишер Навоий номли жамоа хўжалигида 1993 йили махсус ҳиссадорлик боғдорчилик бригадаси тузилганди. Кекса боғбон Карим ота Отамуродов бошлиқ бригада аъзолари 12 гектар боғ ва токзорни ижарага олиб, парвариш қилишди. Отанинг шогирдлари, тажрибали боғбонлар Ҳусайн Худойберганов, Маткарим Юсуповлар мева, узум етиштиришдаги ибратли ишлари билан кўпчилик ҳурматини қозонишди.

Хоразмда анжирчилик асрдан-асрга, наслдан-наслга ўтиб келган. Мутафаккир шоир, тарихчи олим Муҳаммад Ризо Эрниёзбек ўғли Огаҳий ва унинг шогирди меъмор, олим Абдулла Болтаевнинг маълумотларига қараганда, ярим аср ҳукмронлик қилган, ўз даврининг атоқли шоири, етук олими, соҳибкору боғбонлар ҳомийси Муҳаммад Раҳимхон Феруз даврида воҳада анжир экмаган деҳқон хонадони бўлмаган. Ҳа, анжирчилик воҳа бўйлаб кенг тарқалган. Халқ тиббиётида турли касалликларни даволашда қўлланилган.

Шу йил апрель ойида Хоразм вилояти ҳокими Маркс Жуманиёзов қабулида бўлган эдим. Гурунгимиз самимий руҳда ўтди. У вилоятда анжирчилик истиқболи тўғрисида тўхталиб, шундай деди:

— Анжир кўп қадимий ва шифобахш мева ҳисобланади. Юртдошимиз Абурайҳон Беруний ҳам, унинг замондоши Абу Али ибн Сино ҳам анжирни дармондори, шифобахш мева эканини таъкидлашган.

Вилоятимизда 1995 йили 20 гектар анжирзор барпо қилиш режалаштирилган. Махсус ихтисослаштирилган ҳиссадорлик хўжалиги ишга жадал киришди. Яқин 2-3 йилда вилоят аҳолисини анжир билан тўла таъмин этилади. Ҳосилнинг бир қисми қоқи қилиб, Ҳамдўстлик мамлакатлари ҳамда хорижий давлатларга юборилади.

Дарвоқе, анжир тансиқ, ширин, шифобахш бўлиши билан бирга у сердаромад соҳа ҳамдир. Демак, бундай имкониятдан фойдаланиш даркор.

Маткарим Хўжа Худойберган ўғли.

Ўлкамизда айни пишиқчилик. Шу кунларда қайси боғ ё далага борманг боғбону деҳқон ғарқ пишган ноз-неъматларни йиғиштириб олаётганининг гувоҳи бўласиз. Янги узилган сабзавоту ҳўл мевалар шаҳарликлар дастурхонига пешма-пеш жўнатилаётир.

Зангиота туманидаги «Иттифоқ» жамоа хўжалиги аъзолари ҳам баракали меҳнат қилишди. Ҳар қарич ердан унумли фойдаланиб сидқидил тер тўккан фидойилар кўзлангандан зиёда ҳосил етиштирдилар.

СУРАТЛАРДА: 1. (Чапда) тажрибали боғбон Турсунбой Маҳкамов ва хўжалик раҳбари Раҳимжон Исамуҳамедов узишга етилган олхўри меваларини кўздан кечиришяпти. 2. Ёз саховати. 3. Бригада бошлиғи (чапда) Акмал Усмонов, пудратчи Саидкамол Султонов ва бош ҳосилот Шоакбар Исломов картошка кавланаётган пайкалларда.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ
олган суратлар.

ЯНГИЧА ИШЛАШ САМАРАСИ

Республика Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикаси қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш тўғрисида»ги қарорига биноан жамоа хўжалиги негизида 352 та деҳқон хўжалиги ҳамда уларга хизмат кўрсатадиган 28 та сервис корхонаси ташкил қилинди. Уларнинг низомлари ҳокимлик рўйхатидан ўтказилди. 1994 йилнинг декабрида туман «Тадбиркорбанк»ида ҳисоб рақамлари очилган. Шунингдек, жамоа хўжалиги тасарруфидаги чорва моллари битта хўжаликка ижара асосида берилди.

Ислоҳотлар бу босқичга ўтишида катта тайёргарлик ва тарғибот ишлари олиб борилди. Ҳеч кимнинг ишсиз қолмаслиги, ҳамма ижтимоий муҳофазага олиниши, маданият ва маърифат, ободончилик ҳамда бошқа хизматлар эътибордан четда қолмаслиги кенг тушунтирилди. Меҳнаткаш онгидаги «ишламасам ҳам давлат боқади», деган кайфият барҳам топмоқда. Буни деҳқон хўжаликлари ва хизмат кўрсатувчи корхоналарнинг ўтган йилги якунлари ҳам кўрсатиб турибди. Янгилик жорий этилгунга қадар жамоа хўжалиги бошқарув аппаратида 210 киши бор эди. Ҳозирги вақтда 22 киши хизмат қилаяпти. Қисқартирилган 188 кишининг умумий харажатлари ҳисобидан йилига 1 миллион 894 минг сўм тежалмоқда. Жамоа хўжалиги даврида ташаббускорлик, тежамкорлик ҳақида қайғурилмасди. Уюшма ташкил этилгач муҳит ўзгарди. Ёқилғи сарфи 1 центнер бошоқли дон етиштиришда 7,4 литр ўрнига 6,8 литрга тўғри келди. Ёки аввал 1 гектар майдонга 79 кило уруғ сарфланган бўлса, айни вақтда 59 килодан ошмаётир. Шу каби ўғит сарфи ҳам 1 центнер пахта учун 0,6 килога камайди. 1 центнер сут етиштириш учун аввал 2,05 озуқа бирлиги сарфланган бўлса, бу йилги шароитда 1,9 озуқа бирлигини ташкил этмоқда.

Кишиларнинг меҳнатга, ишлаб чиқаришга муносабатлари тубдан ўзгарди. Мутелик йўқолиб, харажатлар камайгани туфайли меҳнат унумдорлиги ошмоқда. Буни Бегимқул Олтибоев, Қудрат Тойғайқулов, Ғани Мусаев етакчилик қилаётган деҳқон хўжаликлари мисолида кўриш мумкин. Ғ. Мусаев оиласи билан 3 гектар ерда пахта етиштирди. Натижа ёмон бўлмади. Ҳозир 1,6 тонна тола унинг ҳисобида, аввал шу ердан нари борса 20 минг сўм фойда олинар эди. Ғани толанинг ўзидан нақд 80 минг сўм фойда кўрди. Бундан ташқари 340 кило мой, 1,5 тонна кунжара ва 1 тоннадан зиёд шелуха ихтиёрида қолади. Деҳқон хўжаликлари ва хизмат кўрсатиш корхоналари орасидаги муносабатлар шартнома асосида амалга оширилади. Масалан: «Рустам» кимёлаштириш корхонаси 351 та деҳқон хўжалиги билан минерал ўғитлар етказиб бериш ва маҳаллий ўғит бериш ва маҳаллий ўғит билан таъминлаш бўйича, «Ўктам» биофабрикаси эса пахта етиштириш билан шуғулланадиган 220 та деҳқон хўжалиги билан ҳашаротларга қарши кураш бўйича шартнома тузган. Бундан ташқари илгари участка, техника саройлари базасида ташкил этилган механизация корхоналари билан ўша ҳудудда жойлашган деҳқон хўжаликлари ўртасида экиш, ишлов бериш, озиқлантириш ва бошқа мавсумий ишлар бўйича шартнома имзоланган. Ишлар буюртма асосида «Тадбиркор» банкнинг туман бўлимидаги тегишли ҳисоб рақамларига пул ўтказиш йўли билан амалга оширилади.

Жамоа хўжалиги уюшмага айлантирилгач кишиларнинг ишсиз қолиб кетмасликлари чоралари кўрилган. Ҳатто шартнома талабларини бажармай касодга учраган хўжаликлар аъзолари ҳам муҳофаза этилмоқда. Ўтган йил якунига кўра 102 деҳқон хўжалигидан ер олиниб, юқори кўрсаткичларга эришган хўжаликларга қўшиб берилди.

Янгича шароитда ҳосилдорлик, демакки манфаатдорликнинг ошиб бораётганини қуйидагилардан ҳам билиш мумкин: пахтачилик билан шуғулланадиган Б. Олтибоев, Қ. Тогайқулов, Э. Бердиев бошиқ хўжаликларда гектаридан 42-47, О. Хонимов, С. Каримов, Ч. Очилова раҳбарлигидаги ғаллачилик хўжаликларида 33-38 центнердан дон етиштирилди. Р. Номозов раҳбарлигидаги бедачилик хўжалиги гектар ҳосилдорлигини 210 центнерга етказди. Пешқадам пахтачилик хўжаликларида ҳар гектар ер майдонидан 45,9 минг сўмгача, ғаллачилик хўжаликларида 1,8 минг, бедачилик деҳқон хўжаликларида эса 1.512 сўмдан даромад қилинди.

Ҳозир ҳар бир сўм ҳисобда. Ортиқча сарф-харажатларга мутлақо чек қўйилган. Жамоа хўжалиги пайтида турли ташкилотлар бажарилган ва бажарилмаган юмушлар учун даромадга шерик бўларди. Ҳозир бундай ҳолларга чек қўйилди. Хизмат кўрсатувчи корхоналар бажарган ишларига уюшма томонидан меъёрлар асосидаги нарх-наволар бўйича ҳақ оладилар. Бу йил деҳқон хўжаликларида 1358 гектар ерга дон, 2500 гектарга чигит, 15 гектарга сабзавот, 3 гектарга полиз, 30 гектарга маккажўхори, 162 гектарга беда экилган. Жами 7732 тонна пахта ва 4700 тонна дон етиштириш режаси белгиланган. Ҳозир 1.330 гектар ердаги бошоқли дон ўриб олиниб, такрорий экинлар, сабзавот ва полиз маҳсулотлари экилди.

Туманда ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг янгича усуллари афзаллиги кенг тушунтирилмоқда. Чунончи А. Набиев номли жамоа хўжалиги негизида 57 та деҳқон хўжалиги, 10 та сервис хизмати корхоналари ташкил этилиб унга доир ҳужжатлар тайёрланди. Йил охиригача барча хўжаликларда ерни тўлиқ деҳқонларга бўлиб бериш мўлжалланаётир.

Я. ЮСУПОВ,
Музрабод туманидаги «Қўнғирот» деҳқон хўжаликлари уюшмаси раҳбари.

Ғалла — бебаҳо бойлигимиз

ТОЙЛОҚ ХИРМОНИ

Тойлоқ тумани меҳнаткашлари Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг тўрт йиллиги шарафига муносиб совға тайёрламоқдалар. Аҳолини ғаллага бўлган эҳтиёжини тўлиқ таъминлаш учун «Ғалла-95» дастури асосида қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Меҳнаткашлар уюшқоқлик ва ҳалол меҳнат билан бошоқли дон етиштиришни йилдан-йилга кўпайтиришмоқда. Тойлоқликлар 5,2 минг тонна сифатли уруғлик дон тайёрлаб, давлат буюртмасини ортиғи билан адо этдилар. Туман бўйича ҳар гектар ғаллазордан 42 центнердан ҳосил олинди.

«Жумабозор» ижара хўжалиги, Улуғбек номли, «Боғизоғон», Амир Темур номли, С. Айний номли хўжаликларда ғалла хирмони ҳар йилгидан ҳам салмоқли бўлди.

«Жумабозор» ижара хўжалиги ғаллакорлари айниқса жасорат кўрсатдилар. Буғдойнинг ҳар гектаридан ўртача 52 центнердан ҳосил йиғиштириб олинди. Ёздон Қодиров бошлиқ звено аъзолари буғдойнинг «Шердор» навини эккандилар. Улар 5 гектар буғдойзорнинг ҳар гектаридан 75 центнердан ҳосил кўтарганлигини эшитиб, тасаннолар айтгинг келади. Муртазо Қосимов бошлиқ бригада аъзолари эса «Темур» навли арпанинг ҳар гектаридан 74 центнердан хирмон уйишди. Тўғриси, айрим ҳолларда нафақат бу сатрларни ўқиган муштарийлар, ҳатто қишлоқ хўжалиги фанини илмий жиҳатдан чуқур биладиган олимларимиз ҳам бундай кўрсаткичга ишонқирамайдилар. Ернинг унумдорлиги, ҳалол меҳнат, етиштирилган ҳосилни нест-нобуд қилмай ва хирмонга кўз олайтирмай борини ўртага ташлаган тақдирда йиғиб олиш шундай юқори ҳосил олишда табиий ҳол эканлигининг гувоҳи бўлиб қувондик.

Етиштирилган ғалланинг уруғлик учун қабул қилинаётганлиги хўжаликнинг даромадига даромад қўшмоқда. Уруғлик ғалла етиштиришнинг сермашаққатлиги барчамизга аён.

Ҳозирги кунда ижара хўжалиги аъзолари ғалладан бўшаган ерларни тезлик билан шудгорлаб такрорий экинлар экяптилар. Ерни эъзозлаганни эл ҳам эъзозлайди. Она заминимизнинг неъматлари беҳисоб. Хўжалик далаларида бўлсангиз, такрорий экинлар юз кўрсатганидан кўнглингиз тоғдай кўтарилади..

Жумабозорликлар эскитдан тадбиркорлиги билан ажралиб туради. Узумзор, боғ, сабзавот майдонларида ҳар йилгига нисбатан кўпроқ ҳосил етиштирилмоқда. Бугун қишлоқда маҳсулотларнинг турини кўпайтирмасдан иқтисодий ислоҳотларнинг ривожини таъминлаб бўлмайди. Хўжалик ва меҳнаткашларнинг кундалик эҳтиёжига керакли қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ўзларида етиштирган тақдирдагина деҳқон ҳеч нарсага маҳтал бўлмайди.

Хўжалик азаматлари пилладан юқори ҳосил олдилар. Белгиланган режани 124 фоизга адо этдилар.

240 тонна ўрнига 300 тонна карам етиштирилиб, эл дастурхонига тортиқ этилди. Биргина карам етиштиришнинг ўзидан 350 минг сўмлик соф даромад олинди. Ҳозир помидор, пиёз, сабзи, ош лавлаги ва қалампир топшириш давом этмоқда. Бу йил жамоа азаматлари 2,2 минг тонна ўрнига 2,6 минг тонна сабзавот етиштиришга аҳд қилганлар.

Шаҳарликлар дастурхонини қишлоқ маҳсулоти безаб туради. Самарқанд, Зарафшон шаҳарларида жумабозорликлар етиштирган маҳсулотларнинг савдо ярмаркалари ташкил этилди. Рўзиқул Азимов, Мардон Ўсаров, Мардон Сувонқулов бошлиқ бригада аъзолари олма, қароли топширишда илғорлар сафида бормоқда. Бу йил узумзорларда ҳам яхши ҳосил тўпланди.

Жамоа хўжалиги раҳбари Даврон ака Облоқуловнинг таъкидлашича, ҳар гектар узумзордан 150—160 центнердан ҳосил олиш мўлжалланмоқда. Бу йил чорва рентабелли соҳалар қаторига қўшилганини қувонч билан таъкидлаш мумкин. Кунига ҳар бош сигирдан 10—12 литрдан сут соғиб олинмоқда. Ўтган йилнинг ярим йилига нисбатан шу йилнинг ярим йилида 45 тонна кўп сут топширилди.

Хўжаликда аҳолини ижтимоий ҳимоялаш чора-тадбирлари ҳам яхши амалга оширилмоқда. Юз фоиз хонадонлар табиий газ қулайликларидан фойдаланмоқда. Хўжалик ҳудудидаги қишлоқларнинг барчасига тоза ичимлик суви етиб борди.

Биз С. Айний номли жамоа хўжалигида ҳам бўлдик. Тўғриси, хўжалик ўтган йиллари маҳсулотлар етиштиришда унчалик яхши натижаларга эришмаганди. Эргаш Ҳамроев раҳбарликни зиммасига олганидан сўнг қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш кўламлари кенгайди. Ерга яхши муносабатда бўлган деҳқон ҳеч қачон кам бўлмайди. Ушбу хўжаликда ишларнинг авж олиб кетишига ерга бўлган муносабатнинг ўзгариши сабабдир. Масалан, давлатга дон сотиш режалари хўжаликда ортиғи билан адо этилди. Ғалла ҳосилдорлиги ўртача 10 центнерни ташкил этди. Бу йил ҳар йилгига нисбатан ғалла майдонлари кенгайганлиги боисидан гектар-гектар ғалла қўл кучи билан уриб олинди. У. Ҳалимов, Ж. Хожимуродов, М. Солиев, Б. Ҳамроев бошлиқ бригада ғаллакорлари ҳар ишда пешқадамликни қўлдан бермаяпти. Ҳозир ғалладан бўшаган ерларга кечки сабзавот экинлари экилмоқда.

Бу йил хўжаликда 2,6 минг тонна сабзавот етиштириш режалаштирилган. 178 гектар майдондаги узумзорнинг ҳосилини кўриб кўнглимиз тўлди. «Қора кишмиш», «Оқ кишмиш», «Тоифи» навли узумлар айниқса серҳосил бўлди. Ҳар гектардан 160 центнердан ҳосил олиш мўлжалланмоқда. Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириб ўзида қайта ишлаган жамоанинг даромадига-даромад қўшилаверади. Хўжалик ҳудудида 100 тонна вино шарбати тайёрланадиган цех ишга туширилганлиги мўмай даромадга умид боғлади.

— Қишлоқ жойларда аҳолининг турмуш даражасини оширишга имкон берувчи янги тармоқдарни барпо этиш, ўзимизда етиштирилган маҳсулотларни қайта ишлашни таъминлаш учун ҳаракат қилмоқдамиз,— дейди хўжалик раҳбари Эргаш Ҳамроев.— Яқинда Президентимиз И. Каримов юқори минбардан саноатни қишлоққа кўчиришни алоҳида таъкидлади. Халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқаришни жойларнинг ўзида йўлга қўйиш қишлоқда иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш учун муносиб омилдир.

Шу кунларда Тойлоқ туманида давлатга ғалла топшириш давом этмоқда. Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини йиғиб олиш кўпчиликнинг диққат-эътиборида. Дарҳақиқат, туман эндигина тўрт ёшга тўлди. Мустақил давлатимиз билан тенгдош. Шу боисдан истиқлолимизнинг меваси бўлмиш туман мутахассислари ва ғаллакорлари, механизатор ва ижарачилари қўлни-қўлга бериб етиштирилган ҳосилни нест-нобуд қилмай йиғиштириб олиш пайидалар.

Яқинда туман меҳнаткашлари учун қувончли воқеа бўлди. Самарқанднинг энг кенжа райони Тойлоқда 20 минг тонна ғаллага мўлжалланган дон қабул қилиш корхонаси ишга тушди. Унда 22 киши меҳнат қилмоқда. Уруғлик донни сақлашнинг ўзига хос мураккабликлари бор. Биз корхонада бўлиб, қабул ишлари нақадар саранжом-саришта йўлга қўйилганлигининг гувоҳи бўлдик. Ҳамроҳимиз, Тойлоқ тумани ҳокими Абдураҳмон Искандаров кафтига озгина буғдойни олиб кўрар экан, мустақил давлатимизнинг ғалла хирмонлари кенгаяверишини фахр билан тилга олди. Ҳақиқатан буғдой хирмонини кўрган кишининг кўзи тўяр экан.

Ҳа, ширин нонимиз бўлган, дастурхонимиз неъматларининг султони, эл-юртимизнинг тирикчилик манбаи ва истиқболи бўлмиш ғалла хирмонлари юксакларга бўй чўзаверсин.

Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» махсус мухбири.

ҚОЗОН ҲАМ МОЙ, ЧЎМИЧ ҲАМ МОЙ

Республикамизда аҳолининг нон маҳсулотларига бўлган эҳтиёжини қондиришда дон маҳсулотлари корхоналарининг ўзига хос ўрни бор. Яккабоғ дон маҳсулотлари корхонаси бундан роппа-роса бир йил аввал жамоа корхонасига айлантирилди. Қисқа фурсатда бу ерда ишлаётганлар мулкни худди ўзлариникидек билиб, фаол бўлишга ўргандилар.

Ўтган йили 42,1 минг тонна ўрнига салкам 43 минг тонна ун ишлаб чиқарилди. Омихта ем ишлаб чиқариш ҳам минг тоннага кўпайди. Ҳар бир ишчи режада белгиланганидек 32,1 минг сўм ўрнига, 45,7 минг сўмлик меҳнат унумдорлигига эришди. Жамоа корхонасида маҳсулот ишлаб чиқариш ярим йиллик режалари барча турлар бўйича ортиғи билан бажарилганлигини алоҳида таъкидлаш ўринлидир. Масалан, 8,4 минг тонна ўрнига 9,5 минг тонна ун ишлаб чиқарилиб, режа 111,6 фоизга бажарилди. Омихта ем ишлаб чиқаришда яхши натижалар қайд этилди. Бу соҳада белгиланган режа 144,2 фоизга бажарилди.

Корхонада қўшимча ишчи ўринлари яратиш, халқ истеъмоли ва озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришга катта эътибор берилмоқда. Масалан, макарон цехида ярим йилликда 100 тонна маҳсулот ишлаб чиқарилди. Бу белгиланганидан 4 тонна кўпдир. Корхонада тайёрланган ширин қаламчалар харидорлиги билан ажралиб туради. Шу кунгача 5 тоннадан ортиқ ширин қаламчалар ишлаб чиқарилди. Нон цехида маҳсулотларни турларини кўпайтириш бўйича янги технология жорий этилмоқда. Ҳисобини пухта қилган даромадга эришаверади. Корхонада белгиланган 900 минг сўм ўрнига 2,3 миллион сўмлик фойда олингани жамоа аъзоларини манфаатдорлигига барака қўшди.

Мойжувоз цехида ишлаб чиқарилган зиғир ёғи арзон нархларда ишчи-хизматчиларга тарқатиляпти.

Моторларни таъмирлаш цехи ишга туширилганлиги жуда фойдали бўлди. Авваллари ишдан чиққан моторларни таъмирлаш учун республиканинг турли вилоятларига неча юзлаб километр йўл босиб бориб қайтиларди. Ҳозирда эса бу ишни корхонанинг ўзида уддасидан чиқишмоқда. Ҳатто, шартнома асосида бошқа ташкилотлардан келтирилган тегирмон моторлари, сув тортиш насослари қайта таъмирланмоқда.

Тегирмон цехида ҳозир иш қизғин. Бу йил корхона ҳар йилгига нисбатан хўжаликлардан кўп ғалла қабул қилди. Кунига 140 тоннадан ошириб ун тайёрланилмоқда. Бу ерда ун қопларини таъмирлаш цехи бор. Кунига ҳар бир тикувчи ўртача 120 та халталарни тартибга солмоқда.

— Дони мўлнинг нони мўл, — дейди корхона раҳбари Ғуломжон Қурбонов. — Республикамизда ғалла мустақиллигига эришиш йўлида ўтказилаётган аграр сиёсат муносабати билан экин майдонлари кескин кенгайди. Бу эса корхонамиз жамоаси ишларини ҳам кўпайтирди. Биз дондан нечоғли сифатли ун ишлаб чиқарсак, тежамкорликка амал қилсак, тақсимлаш ишларини ҳолисона олиб борсак эл-юрт дастурхони тўкин бўлиши тайин.

Корхонада мулк шакли ўзгарганидан сўнг унинг жамоаси учун керакли бўлган озиқ-овқат, мева-сабзавот ва гўшт маҳсулотларини шу ернинг ўзида ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Масалан, иссиқхонада қишин-ёзин лимон, апельсин, мандарин, помидор, бодринг ва кўкатлар ўстирилади. Олинган ҳосил фақат ишчи-хизматчиларга тарқатилади. Ёрдамчи хўжаликда чорвачилик ривожлантирилмоқда. 44 бош соғин сигир, 10 бош ҳўкиз, 20 бош бузоқ, 2 та бия ва 2 та қулин мавжуд. 70 оила асалари бол йиғмоқда. Олти ойда ёрдамчи хўжаликда 23 тонна сут ишлаб чиқарилиб, ишчи хизматчилар учун бир қисми бепул тарқатилди. 2 тонна гўшт эса ишлаб чиқариш нархида одамларга тарқатилди. Ҳисоб-китобга қараганда, ишчиларга берилаётган бир кило гўштнинг нархи бозордагидан икки баравар арзондир. Шу кунларда жамоада 400 нафар ишчи-хизматчи фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг ўртача маоши 1000 сўмдан ортиқ.

Ҳозирги кунда корхона раҳбарлари қўшимча ишчи ўринларини яратиш мақсадида 15 киши ишлайдиган савдо марказини мустақиллигимизнинг тўрт йиллигига муносиб совға тариқасида ишга туширмоқчи. Шунингдек, қўшни туманларда ҳам бир нечтадан савдо дўконлари очилиб, уларда корхона маҳсулотларини бошқа савдо ташкилотларига нисбатан 20-30 фоиз арзон нархда сотиш йўлга қўйилмоқда.

Шу кунларда ғалла ҳосилини қабул қилиш давом этмоқда. Бу йил мавсумда 55 минг тонна дон қабул қилиниши кўзда тутилган. Ҳар куни қабул пунктларига 1000 тоннагача ғалла келиб тушмоқда. Иқтисодий ислоҳотларни тезроқ амалга ошириш йўлида жамоа корхонаси аъзолари тинмай меҳнат қилишни ўзлари учун шараф деб билмоқдалар.

Толибжон ТЕМИРОВ.

ОРЗУ РЎЁБГА ЧИҚДИ

Жомбой туманидаги «Машъал» фермер хўжалиги ўзининг сутни қайта ишлаш заводига эга бўлди. Қишлоқда хусусий тадбиркорликни ривожлантириш, ихчам саноат корхоналари қуриш ташаббусига қўшилган хўжалик аъзолари ўз орзусига эришди.

Хўжалик шу вақтгача сутни минг азоб билан шаҳар ёки туман марказига олиб бориб топширар эди. Уни транспортда ташиш, соатлаб навбат кутиш, ҳисоб-китоб ноаниқликлари жонга теккан эди.

Ишбилармонлар ўз заводини қуриш билан муаммоларга чек қўйдилар. Корхона ҳар кеча-кундузда 14 тоннагача сутни қайта ишлаб, 7 хил маҳсулот чиқара олади. Бу ерда бошқа хўжаликларда етиштирилган сутни ҳам қабул қилиш мумкин.

(ЎзА).

ТЎКИНЛИК ЎЗИМИЗГА БОҒЛИҚ

Деҳқон аҳли борки, уруғлик эккан кунидан бошлаб ҳосилини тез саранжомлаб олиш ташвишида яшайди. Шунинг тараддудида экинини парваришлайди. Ҳа, олдиндан пухта режа аосида ҳаракат қилган деҳқон ҳеч адашмайди. Долзарб паллада шошиб қолмайди. Ҳосили нест-нобуд бўлишига йўл қўймайди.

Ғаллакорлик бизга ота-бобомиздан ўтиб келаётган муқаддас касб. Унинг ўзи деҳқончилигимизда алоҳида, катта соҳа. Ғалла — нонимиз, у бебаҳо неъмат. Рўзғорда бирон ҳафта гўшт ё гуруч, сабзавот ёҳуд картошка бўлмаса бошқа иложи топилар. Аммо уйда ун бўлмаса-чи, нон бўлмаса-чи? Нонсиз кун кечиришни тасаввур этиш мумкинми? Йўқ, асло! У шундай азиз неъматки, у инсонга кунда керак.

Тан олиш даркор, бундан беш-олти йил бурун республикамизда ғаллачиликка эътибор ҳозиргидек эмас эди. Ўзимизда имконият бўла туриб, катта харажатлар эвазига ғалла четдан келтириларди. Халқ эҳтиёжини қондириш учун давлат хазинасидан кўп маблағ сарфланарди.

Мустақилликка эришгач, узоқни кўриб иш тутаётган, қатъиятли юртбошимиз соҳага эътиборни кучайтирди. Олдимизга ғалла мустақиллигига эришиш вазифаси қўйилди. Бу борада қатор тадбирлар ишлаб чиқилди ва улар босқичма-босқич амалга оширилаётир. Муҳими, Ўзбекистонда ғаллачиликни ривожлантиришга мустаҳкам замин яратилди.

Хўжалигимизда моддий манфаатдорликка алоҳида аҳамият берилгани мавсумни уюшқоқлик билан ўтказишимизда асосий омил бўлди. Бир режа — 4 гектар ердаги ғаллани йиғиштириб олишга 58 сўм ўрнига 100 сўм белгилангани, кейинчалик у яна 50 фоиз оширилгани биз, комбайнчиларни унумли меҳнат қилишимизга ундади. Шунингдек, 2 тоннадан дон ҳам оламиз.

Ҳамкасбим Раим Иброҳимов иккимиз 120 гектар майдондаги ғаллани ўриб янчиб олдик. Мавсум давомида ҳеч нимадан узилиш бўлмади. Техника бир маромда ишлаши таъминланди. Ҳар гектар жойдан ўртача 30-33 центнердан ҳосил кўтарилди. Давлат буюртмасини туманда биринчилар қаторида бажардик. Ундан ташқари яна 500 тонна сара дон сотамиз.

Ижара ширкатлар бирлашмаси раҳбари Абдураим Иботов таъкидлашича, бу йил яхшигина даромадли бўламиз. У катта жамоага етакчилик қилаётганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Ёш раис ишда ибрат кўрсатаяпти. Деҳқончилик билан бирга ободонлаштириш ишларини ҳам бўшаштирмаяпти. Айни кунларда қишлоқларимизни газлаштириш ниҳоясига етай деб қолди.

Ғўзалар ривожи ҳам соз. Раис шундай дейди:

Учинчи, тўртинчи, олтинчи ширкатларда ўсимлик парвариши рисоладагидек. 1772 гектар майдондаги ғўзаларга тўрт марта ишлов берилди. Сув исрофгарчилигига йўл қўйилмай, оби-тобида суғорилди. Куни кеча дала айланиб, механизаторлар Алламурод Алмаматов, Зайни Жиянов, Гулбой Алмуродов, Мўмин Зарипов, Шодмон Самиев, Ражаб Мелиев, Эркин Мирзакаримовлар жонбозлигидан қувондик. Худо хоҳласа, 3800 тонналик хирмон тикланади.

Ҳа, дориламон кунларга тезроқ етиш биринчи навбатда ўзимизга боғлиқ. Бунда юртбошимиз кўрсатган йўл биз учун дастуриламалдир. Деҳқон қалбида эртанги кунига ишонч мустаҳкамланиши жаннатмакон мамлакатимиз фаровонлик, ривожланиш сари юз тутганидан нишонадир.

Барот НАЗАРОВ,
Жиззах туманидаги «Самарқандкудуқ» ижара ширкатлар бирлашмаси ғаллакори.

СУРАТЛАРДА: 1. (Чапдан). Хўжалик раҳбари Абдураим Иботов, туман ҳокимлиги қишлоқ хўжалик бўлими бошлиғи Меликўзи Омонлиқов ва тажрибали комбайнчи Раим Иброҳимов. 2. Сўнгги ғаллазор ўриб олинаётган пайт.

Х. МИРЗАКАРИМОВ олган суратлар.

Тажриба, таҳлил, тавсия

СОМОННИ САҚЛАШ ВА УНДАН ФОЙДАЛАНИШ

Бу йил мамлакатимизда ғалла мустақиллигига эришиш борасида катта қадам қўйилди. 1.376 минг гектарга ғалла экилди. Бу 1994 йилга нисбатан 185 минг гектарга кўпдир.

Агар майдонлардан чиқадиган сомоннинг ўртача ҳосилдорлиги 20 центнерни ташкил этган тақдирда ҳам унинг ялпи ҳосили 2.750 минг тоннадан ортади. У чорвачилик учун катта озуқа манбаидир.

Ғалла сомони қуруқ ва майдаланган ҳолда бўлганлиги сабабли уни табиий ҳолда ғарамлаш, саранжом сақлаш қийин. Чунки, у сирпанчиқ бўлиб, тез ейилиб кетади, шамол таъсирида ғарамхонага тарқалади. Бундай аҳволда сақланган сомоннинг 25—30 фоизи қор-ёмғир таъсирида тез чирийди. Озуқавий қиммати йўқолади.

Шулар ҳисобга олиниб, сомонни имконият борича зичлаб жамғариш ва сақлашга ҳаракат қилинади. Аммо ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида боғлаш техникаси, унинг учун керак бўладиган полиэтилен иплар ва ёқилғи танқислиги сабабли хўжаликларда жамғарилаётган емишнинг ҳаммасини зичлаб ғарамлаш имкони бўлмаётир.

Хўжаликларда бетонланган ёки бетонланмаган кўплаб силос-сенаж ҳандақлар мавжуд. Аммо кўп жойда уларнинг ярми, ҳатто ундан ҳам кўпроғи силос-сенаж тайёрлашда фойдаланилмай, бўш ётибди. Мана шу жойларни тозалаб, оҳакнинг 5-6 фоизли эритмаси билан яхшилаб тозалаш ва улардан сомон сақлашда фойдаланиш керак. Бунинг учун сомондаги намлик миқдори 8-12 фоиздан ошмаслиги лозим.

Сомонни ҳандаққа солишдан аввал уни КУФ, ИГК-30, ИСК-3 каби озуқа майдалагич мосламаларда 2-3 сантиметр узунликда кесиб босиш фойдалидир. Бу иш ҳозирги қуруқ шароитда қилинса, соз бўлади. Унга 2-3 тележка сомон ташлангандан кейин ДТ-4 «Олтой» ва бошқа занжир ғилдиракли оғир тракторларда шиббалаб туриш зарур. Шундай қилинганда узунлиги 30, эни 5, чуқурлиги 4 метр ва 600 куб метр ҳажмдаги жойга ўрта ҳисобда 40-50 тонна сомон сиғади.

Зичлаб тўлдирилган траншеянинг устини силос ёки сенажни ёпгандек аввал полиэтилен плёнка, сўнгра 10-15 см. қалинликдаги сомонли лой билан суваш керак. Ёки сомон тўлдирилган ҳандақ устига табиий дағал хашаклардан ғарамлаш ҳам мумкин.

Сомонни майдалаб ҳандақларда сақлашнинг фойдали томони кўп. Жумладан, оддий усулда ғарамланганда ейилиб кетади, андоза талабига жавоб берадиган ғарам бўлмайди. Қор-ёмғир, лой ва балчиқ таъсирида унинг 20-25, айрим хўжаликларда 30-35 фоизи чирийди, нобуд бўлади, озуқавий қиммати пасаяди. Агар, майдаланиб, шиббаланиб чуқурларга солинса, нобудгарчиликларга чек қўйилиб, сифатли сақланади.

Бундан ташқари ҳандақда сақланган сомонга ёнғин хавфи деярли бўлмайди, озуқавий қиммати пасаймайди, ҳатто 5-6 йилгача бузилмайди. Шу сабабли бу тадбирни сомон тайёрлаётган ҳар бир давлат, жамоа, ширкат хўжалиги фермасида, ҳиссадорлик уюшмаси молхоналарида ва фермер хўжаликларида амалга оширишни таклиф этамиз.

Сомонни майдалаб ҳандақларда сақлаш усули Андижон, Бухоро, Навоий, Фарғона, Наманган вилоятларининг кўпчилик хўжаликларида қўлланилмоқда. Қизилтепа туманидаги «Ота» ҳиссадорлик уюшмасининг раиси Отақул Файзиев ҳозиргача 150 тоннага яқин сомонни майдалаб ўрага босди. Навбаҳор туманидаги «Гигант» наслчилик жамоа хўжалиги 460 тоннадан зиёд, «Зарафшон» 300, С. Жўраев номли хўжаликда 360, Жамбул номли жамоа аъзолари 365, «Навбаҳор»да 300 тонна емиш махсус жойларда ғамланди.

Амалдаги йилда республикамиз хўжаликларида ғалладан бўшаган суғориладиган ерларга 351 минг гектарга силос учун такрорий маккажўхори, оқжўхори ва бошқа озуқабоп экинлар экилиши кўзда тутилган. Бу экинлар кечки бўлиб, силос учун тўлиқ етилмай, таркибидаги намлик меъёрдаги 65-75 ўрнига 75-85 фоиздан ҳам кўпайиб, улардан сифатли силос тайёрлаш имкони бўлмайди. Шундай ҳолларда уларга маълум миқдорда майдаланган сомондан қўшилса мақсадга мувофиқдир. Шунда кўк массани сифатли силослаш ва сомоннинг хушхўрлигини ошириш имкони бўлади. Бу иш қуйидагича амалга оширилиши керак: тозаланиб дизенфекция қилинган ҳандақнинг таг қисмига аввал 0,70-1 метр қалинликда шиббаланган, майдаланган сомон тушалади. Сўнгра устидан 25-30 сантиметр зичланган қалинликда намлиги юқори бўлган кўк поядан солинади. Кўк поядаги намлик 75-80 фоизни ташкил этса, ҳар бир тонна вазнга 700 кило кўк поя, 300 кило сомон, агар намлик 80-85 фоиз бўлса 600 кило кўк поя ва 400 кило сомон қатлам-қатлам қўшилади ва зичлаб, шиббаланиб тўлдирилгач, усти ёпилади.

Бунда аввало силосланаётган кўк массадаги намлик камайиб меъёрига келтирилади, сифатли силосланади. Қолаверса, шиббаланиш натижасида чиққан кўк пояддаги ортиқча ширали намлик исроф бўлмай қуруқ сомонга шимилади, уни юмшатади. Таркибидаги клетчатка ҳам бошқа оғир ҳазм бўладиган озуқа моддалар енгил ҳазм бўладиган ҳолга келади, кўк пояддаги ширали моддалар ҳисобига сомоннинг туйимлилиги ва хушхўрлиги ортади.

Қуруқ сомонни моллар иштаҳа билан емайди, кўплаб нишхўрдга чиқаради. Шу сабабли сомонни кўк ва ширали озуқаларга қўшиб бериш фойдалидир. Баҳор ва ёз ойларида таркибида 80-90 фоиз намлиги бўлган серсув ўтлар сўлитмасдан молларга берилганда, ейилган озуқаларнинг анча қисми ҳазм бўлмай, бефойда чиқиб кетади. Шу сабабли кўк ўтларга учга бир ёки тўртга бир нисбатда майдаланган сомон қўшиб яхшилаб аралаштирилса, емиш ҳам хушхўр, ҳам тўйимли бўлади. Иккинчидан, молларда овқат ҳазм бўлиш жараёни меъёрида кечади.

Шунингдек, чорва қишлови даврида ҳам сомонни молларга қуруқ ҳолда бермай уни силос, сенаж, лавлаги, ошқовоқ каби ширали озуқаларни Волгарь-5, ИСК-3 каби майдалагич ёрдамида ёки «Корк-15» каби озуқа цехларида тўртга ёки бешга бир нисбатда аралаштириб бериш ҳам фойдалидир.

Ҳисоб-китоблар шуни кўрсатмоқдаки, бу йил чорва қишловига аввалги йилларга нисбатан сомон ва бошқа дағал хашаклар кўп жамғарилади ва беда пичани миқдори сезиларли камаяди. Шу сабабли сомон, янтоқ ва бошқа дағал озуқалардан самарали фойдаланишни ташкил этиш учун энг аввало бу озуқаларни далада қолдирмай тўлиқ жамғариб олиш, сўнгра юқорида айтганимиздек, уларнинг тўкилиб-сочилиб нобуд бўлишига йўл қўймаслик чораларини кўришимиз керак.

А. ИСМОИЛОВ,
Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалик вазирлиги озуқаларни қайта ишлаш ва фойдаланишни ташкил этиш бошқармасининг бошлиғи.

Истиқлол шарофати

ДЕҲҚОН ФАРЗАНДИ КАМОЛИ

Ҳозирги кунда Чортоқ шаҳридаги Бурхонбой Ҳусаинов кўчасида жойлашган Мухторжон Дадамирзаевнинг оиласини ҳамма танийди, уларга чин дилдан ҳавас қилади. Боиси, катта хонадон фарзанди, ўқитувчилар, деҳқонлар сулоласида вояга етган Улуғбекжон АҚШнинг Миннеаполис шаҳри (Минисота штати)даги мактабда ўқиш бахтига мушарраф бўлганидир.

Улуғбек ёшлигиданоқ инглиз тилини чуқур ўзлаштиришга киришди. Ўқитувчиси Мунавварxон Одилова ундаги иқтидорни пайқаб, ўсмирга эътиборни кучайтирди. Яхшилар ёрдамида Улуғбек 9-синфни тамомлаб Чортоқдаги вилоят иқтидорли болалар махсус мактаб — интернати (лицей)нинг талабаси бўлди. Билимга чанқоқлиги, интилувчанлиги туфайли тез орада назарга тушди. Шу даргоҳнинг 11-синфида ўқиётиб Американинг «Акселс» деб номланаган мустақиллик ва тинчликни қўллаб-қувватловчи халқаро ташкилот томонидан ўтказилган кўп босқичли синовлардан муваффақиятли ўтиб, инглиз тилини пухта эгаллаганлигини намойиш этди. Улуғбек Дадамирзаев Миннеаполис шаҳридаги йирик иқтидорли мактаблардан бирида ўқиш ҳуқуқини қўлга киритди. Хушхабар барча чортоқликларни хушнул этди.

Чортоқлик иқтидорли ўсмир бахт кулиб боққанлигидан қувониб пухта билим олиш учун бор имкони билан киришди. Қарангки, у таълим олаётган даргоҳ мамлакат раҳбарларининг доимий диққат-эътиборида экан. Бир куни Улуғбек Дадамирзаев ҳаётида яна бир қувончли воқса содир бўлди. У аълочи ўқувчилар қаторида Вашингтон шаҳрига борди. У ерда АҚШ Президенти Билл Клинтон билан учрашувда иштирок этиш насиб этди. Ўша унутилмас кунда наманганлик талаба сўз олиб, соф инглиз тилида Ўзбекистон ҳақида, истиқлол бераётган имкониятлар хусусида ҳамда ҳурматли Президентимиз ёш авлод тўғрисида кўрсатаётган катта ғамхўрликлар борасида мароқ билан гапирди. Ўзбекистон билан Америка ўртасидаги ўзаро алоқалар кучайиб бораётганлигини мамнуният билан таъкидлади. Шунда АҚШ Президенти унга қойил қолиб қўлини маҳкам сиққанича ўқишда, келажак ишларида катта муваффақиятлар тилади.

Бу Ўзбекистон ёшларига истиқлол берган катта имконият, улуғ бахтни кўрсатувчи ёрқин мисолдир!

А.ҚОРАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

* * *

Суратда: АҚШ Президенти Билл Клинтон чортоқлик ўқувчи Улуғбек Дадамирзаевни ўқишдаги муваффақиятлари билан қутламоқда.

УЛКАН ТЎЙГА ҲОЗИРЛИК

Фарғона вилояти шаҳар ва туманларида истиқлолнинг тўрт йиллигига ҳозирлик қизғин тус олди. Қутлуғ сана кунларида кўпгина корхоналар, турар-жой, ўқув бинолари фойдаланишга топширилади. Қўқон шаҳридаги спирт заводи, Тошлоқ туманидаги мебель фабрикаси шулар жумласидандир. Шунингдек, мактаблар, саноат ва савдо корхоналари, йирик маданий-маиший иншоотларни ўз ичига олган гузарлар, қишлоқ маданият марказларининг эшиклари кенг очилади.

Вилоят шаҳар ва туманлари ўртасида ҳозирдаёқ кўрик-танловлар бошланиб кетди. «Туркистон — умумий уйимиз» театрлаштирилган томоша ва концертлари байрам тадбирларининг асосий мавзуи бўлади.

ОТАЛИҚ ЁРДАМИ

Гулбоғ пахта тозалаш заводи Мингбулоқ туманидаги ўзи оталиққа олган 30-мактабга қарийб бир миллион сўм ажратди. Бу маблағнинг асосий қисми мактабни қайта таъмирлашга сарфланди.

Наманган вилоятидаги 600 дан ортиқ мактаб, интернат, мактабдан ташқари муассасаларни таъмирлашда бошқа корхона, ташкилот, хўжаликлар ҳам ёрдам бермоқда. Шунингдек, кейинги пайтда хусусий фирмалар, кичик корхоналар ҳам бундай муассасаларни оталиққа ола бошлади. Мисол учун, Мингбулоқ туманидаги «Осиё» фирмаси, Уйчи туманидаги «Уйчи» фирмаси ўз оталиқларидаги мактабларни саноқли кунлар ичида таъмирлаб берди.

Анчагина бола ўқишни янги мактабларда бошлайди. Сентябрда 5,5 минг ўқувчига мўлжалланган 11 та янги мактаб очиш кўзда тутилмоқда. Наманганнинг аҳоли зич яшайдиган даҳаларидан бирида 280 ўринлик болалар боғчаси ҳам ишга туширилади.

МАРКАЗИЙ ОСИЁ ЎЙИНЛАРИ УЧУН

Республикамиз ҳаётидаги муҳим воқеа — 2-9 сентябрь кунлари бўлиб ўтадиган биринчи Марказий Осиё ўйинлари арафасида пойтахтимизга дўстларимиздан совғалар келмоқда. Мисол учун, Жанубий Корея олимпиада қўмитаси боксчилар қўлқопи билан таэквандочилар учун либос юборди. Шу мамлакат дзюдо федерацияси эса, волейбол тўплари, биринчи Макразий Осиё ўйинлари рамзи туширилган икки мингта нишон ва рўйхатдан ўтиш белгиларини совға қилди.

Хитой олимпиада қўмитаси юзтадан волейбол, баскетбол, футбол тўпи, 300 жуфт спорт пойабзали, баскетбол бўйича Ўзбекистон терма командаси учун либослар юборди.

Халқаро олимпиада қўмитаси биринчи Марказий Осиё ўйинларини ўтказиш учун 100 минг Америка доллари ажратди.

Жанубий Корея олимпиада қўмитаси бу ўйинлар учун компьютер факслар етказиб беришини маълум қилди. Шунингдек, Сингапур миллий олимпиада қўмитаси ҳам ўйинларни ўтказишда ёрдам беришга ваъда қилган.

(ЎзА).

Қутлаймиз

Муҳтарам волидамиз София Тоирова!

Сизни қутлуғ 63 ёшингиз билан чин дилдан муборакбод этиб, узоқ умр, сиҳат-саломатлик тилаймиз. Фарзандларингиз — Дилором, Валижон, Мухтарам, Туйчивойларнинг ушбу табрикномасига барча қавму қариндошлар ҳам тилакдош булишиб, эзгу ниятларини билдиришларига шак-шубҳа йуқ. Доимо соғу саломат булиб, Қуйи Чирчиқ тумани Ҳамза номли жамоа хўжалигидаги хонадонимизда невара ва чевараларнинг қуршовида хушчақчақ юришингизни ният қиламиз.

Қадрли Нуриддин ва Ҳуснидин Насриддиновлар!

Сизларни таваллуд топган кунларингиз муносабати билан дўстингиз Ҳусанбой Аввалов ва бошқа қадрдонларингиз номидан йўлланаётган ушбу табрикномани қабул этинглар. Сизларга яхши кайфият, сиҳат-саломатлик тилаб, Урта Чирчиқ тумани Кучлик станциясидаги хонадонларингиздан қут-барака аримаслигини ният қилиб қоламиз.

ТАШКИЛОТ

Пул ўтказиш йўли билан Д 8237, ДА 8237, ДБ8237 русумидаги пресслаш асбоб-ускуналарининг эҳтиёт қисмларини Тошкентдаги омборлардан

СОТИБ ОЛИШНИ ТАКЛИФ ЭТАДИ

Алоқа учун телефонлар: 45—55—65; 45—70—65

Телефакс: 45-56-65

КОРХОНАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР РАҲБАРЛАРИ, ХУСУСИЙ ТАДБИРКОРЛАР ДИҚҚАТИГА!

Тошкентдаги ташкилот 76, 159, 219 диаметрли қувурларни, «Лочин» болалар велосипедларини, «Белорусь» трактори учун «Д-243» двигателларини, КАМАЗ автомашинасига аккумуляторларни

СОТИБ ОЛИШНИ ТАКЛИФ ЭТАДИ

Нархлар бозорникидан арзон.

Мулоқот учун телефонлар: 33-44-43, 36-54-54, 36-54-44,

«САОДАТ» БОШ ДЎКОНИДАГИ ЖАҲОН БОЗОРИГА ТАКЛИФ ЭТАМИЗ!

Бу ерга Италия, Германия, Болитқбўйи, Эрон, Тайван, Сурия, Туркия ва бошқа кўплаб чет эл мамлакатларидан ётоқхона гарнитуралари, йиғма диванлар, идора кресло ҳамда ёзув столлари, тюль пардалар, мебель матолари, болалар ўйинчоқлари, рўзғор буюмлари, турли хил озиқ-овқат маҳсулотлари пешма-пеш келтирилиб, сотувга чиқарилмоқда.

Ҳар бир маҳсулотнинг ўн ва йигирмадан ошиқ тури бор, рангларининг истаган хилидан топилади.

Фақат нақд пулга сотилади.

Манзилгоҳ: Тошкент, Усмон Носир кўчаси, 53-уй. (Аввалги Фрунзе савдо маркази).

Телефонлар: 55-39-75, 55-52-00.

ХИТОЙДА ТАЙЁРЛАНГАН ЭЛЕКТР ТЕГИРМОНЛАР СОТИЛАДИ

Ўзига хос кичик цех вазифасини ўтовчи ушбу қурилмалар мажмуасида ғалла тозалаб ювилади, қуритилади ва олий ҳамда биринчи нав ун чиқарилади. Тегирмон технологияси ва тайёрланган маҳсулот энг замонавий талабларга жавоб беради.

Тегирмонга маблағ ўтказиш ёки нақд пул билан ҳисоб-китоб қилинади.

Телефонлар: 33-44-43, 90-02-42.

БИЛДИРИШ

Тошкент қишлоқ хўжалик институти иқтисодиёт факультетини 1975 йилда битирганларнинг учрашуви шу йил 12 август соат 15.00 да Тошкент шаҳрининг Мустақиллик майдонидаги фаввора яқинида дийдорлашувдан бошланади.

Ташкилий қўмита.

«МУСТАҚИЛЛИК» ПУЛ-БУЮМ ЛОТЕРЕЯСИ

«МУСТАҚИЛЛИК» пул-буюм лотереясини сотиб олиб, Сиз катта ютуқ соҳиби бўлишингиз мумкин.

Ютуқлар тиражида автомобиллар, телерадио-аппаратуралар, мебель тўпламлари, электржиҳозлар, кир ювиш машиналари ва бошқа турдаги халқ истеъмоли моллари ўйналади.

Лотерея билетларини Жамғарма банкининг барча муассасаларида, алоқа бўлимларида, савдо ташкилотларида ҳамда жамоатчи тарқатувчилардан сотиб олишингиз мумкин.

Лотерея билетининг баҳоси 10 сўм.

Ютуқлар тиражи 1995 йил 29-30 август кунлари Тошкент шаҳрида ўтказилади. Тўлиқ маълумотларни Жамғарма банкининг исталган муассасасидан, алоқа бўлимларидан ёки қуйидаги телефонлар орқали билиб олишингиз мумкин: 33-51-95; 45-35-49; 45-66-43.

СИЗГА ОМАД ТИЛАЙМИЗ!

МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ, МАРКАЗИЙ БАНК, ЖАМҒАРМА БАНК, АЛОҚА ВАЗИРЛИГИ, ЎЗБЕКСАВДО, ЎЗБЕКБИРЛАШУВ.

Бош муҳаррир Неъмат ЁҚУБОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Расулмат ҲУСАНОВ, Мирзажон ИСЛОМОВ, Маҳмуд МИРЗАЕВ, Эрқул ЗИКРИЁЕВ, Сиддиқжон МУҲАМЕДЖОНОВ, Мирғиёс ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Суннатилла САЙДАЛИЕВ, Обиджон ҒОФУРОВ (масъул котиб), Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.

МУАССИС: «ЎЗМЕВАСАБЗАВОТУЗУМСАНОАТ» УЮШМАСИ

ҲОМИЙ: «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-ширкат қўмитаси

«Қишлоқ ҳаёти» — «Қишлоқ ҳақиқати» газетасининг вориси

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб — 33-09-93. Масъул котиб ўринбосари — 36-56-25. Деҳқончилик бўлими — 36-56-35, 36-54-51,33-09-93. Қайта ишлаш саноати бўлими — 36-56-31. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 36-56-34. Чорвачилик бўлими — 36-56-22. Мелиорация ва қишлоқ қурилиши бўлими — 36-56-33. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими —36-56-36, 33-09-93. Ахборот ва спорт бўлими — 36-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 36-54-49, 36-54-52. Безатиш бўлими — 36-58-79.

Рўйхатдан ўтиш тартиб рақами 6. Буюртма Г—0288, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 20.00

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.

1 2 3 3 4 6.